

**MODEL ODPOWIEDZI I SCHEMAT OCENIANIA
ARKUSZ EGZAMINACYJNY II**

nr zadania	model odpowiedzi i schemat oceniania
27.	<p>Dysproporcje w wysokości kar za niezgodne z prawem wydłużanie czasu pracy (stosunkowo niskie kary) i kar za lichwę (wysokie kary) mogły wynikać z kilku przyczyn, z których najistotniejsze wydają się dwie:</p> <ul style="list-style-type: none">a) zawyżanie cen na artykuły pierwszej potrzeby odbić się musiało drastycznie na poziomie życia bardzo uboższej po wojnie ludności, nie tylko robotników, lecz także innych grup społecznych,b) skrócenie czasu pracy do 8 godzin było w tym okresie nowością, robotnicy byli przyzwyczajeni do dłuższej pracy i ewentualne nadużycia pracodawców w tej dziedzinie – zwłaszcza nieznacznie naruszające w/w ograniczenie – nie łamały w sposób rażący praw robotników, ponadto dekret dopuszczał możliwość pracy w godzinach nadliczbowych. <p>Za podanie jednej przyczyny – 1 pkt, Za podanie dwóch przyczyn – 2 pkt.</p>
28.	<p>Dopuszczalne odpowiedzi: socjalizm, orientacja lewicowa, PPS. Za błąd należy uznać odpowiedzi: komunizm, marksizm itp. Za udzielenie odpowiedzi – 1 pkt.</p>
29.	<p>Przyczyny zróżnicowania powierzchni majątków ziemskich parcelowanych z tytułu reformy rolnej wynikały z różnego stopnia ich zagospodarowania i przydatności dla gospodarki kraju:</p> <ul style="list-style-type: none">a) gospodarstwa specjalistyczne, o wysokiej kulturze rolnej (np. w Wielkopolsce), były podporą gospodarki, dawały zatrudnienie nie tylko zwykłym robotnikom rolnym, lecz także wysokiej klasy fachowcom, były również źródłem kultury rolnej na cały kraj,b) majątki ziemskie na kresach wschodnich często składały się w dużym stopniu z lasów, pastwisk i innych terenów nienadających się do uprawy (błota poleskie), stąd ich mała przydatność dla celów reformy rolnej. <p>Za podanie jednej przyczyny – 1 pkt, Za podanie dwóch przyczyn – 2 pkt.</p>
30.	<p>źródła normatywne (dokumenty) Za udzielenie odpowiedzi – 1 pkt.</p>
31.	<p>Majątki wymienione w art. 1:</p> <ul style="list-style-type: none">a) były ziemią pozostającą w bezpośredniej dyspozycji państwa,b) należały uprzednio do ciemniejszych i grabieżców – władz zaborczych lub agend państwa niemieckiego najostrej walczącej z polskością i polskim stanem posiadania, stąd parcelacja tych majątków (po I wojnie będących zresztą „ziemią niczyją”) była aktem „sprawiedliwości dziejowej”. <p>Za podanie jednej przyczyny – 1 pkt, Za podanie dwóch przyczyn – 2 pkt.</p>

32.	Rząd zamierzał uzdrowić finanse państwa przy pomocy: a) działań własnych, w tym starania o pożyczkę zewnętrzną, b) odwołania się do społeczeństwa. Za podanie jednego sposobu – 1 pkt , Za podanie dwóch sposobów – 2 pkt .
33.	Rządowe zamierzenia: a) wśród działań własnych: podniesienie podatków, zwiększenie dochodów (w podanym fragmencie tekstu nie wyszczególniono konkretów) oraz oszczędności, b) odwołanie do społeczeństwa: subskrypcje, czyli pożyczka udzielona państwu. Za wyjaśnienie z użyciem co najmniej dwóch różnych środków 2 pkt ; po 1 pkt za każdy środek.
34.	Grabski w przemówieniu wymienił obronę państwa, administrację i oświatę. Za podanie wszystkich elementów 1 pkt .
35.	Jeżeli zdający podał: a) marka (polska) – 1 pkt , b) złoty polski – 1 pkt . Łącznie maksymalnie 2 pkt .
36.	Jeżeli zdający: a) podał poprawną datę roczną 1924 r. – 1 pkt , b) wspomniał o wymianie marek (polskich) na złote – 1 pkt , c) umieścił w odpowiedzi przynajmniej jedną informację dodatkową, np. dotyczącą powołania Banku Polskiego, kursu wymiany – 1 pkt . Łącznie maksymalnie 3 pkt ; po 1 pkt za każdą informację.
37.	Do skutków społecznych kryzysu można zaliczyć: a) obniżenie stopy życiowej ludności (w przytoczonym tekście mowa o ludności wiejskiej), b) gorsze odżywianie, c) brak kontaktu ze światem reprezentowanym w tekście przez książkę i gazetę, d) rezygnacja z wyższych aspiracji (posyłanie dzieci do szkół – w domyśle: średnich), e) utrata nadziei na lepszą przyszłość. Za każdą prawidłową odpowiedź 1 pkt . Łącznie maksymalnie 3 pkt .
38.	tak; przykładowe argumenty: a) respondentami byli chłopci, którzy znali realia polskiej wsi w dobie kryzysu, b) wypowiedzi są (mogą być) subiektywne, ale oddają stan wsi polskiej w dobie kryzysu, c) opinie chłopów były spisane na bieżąco, w czasie kryzysu. Za wyjaśnienie z podaniem co najmniej jednego poprawnego argumentu 1 pkt .

39.	Przyczyny: a) konieczność posiadania własnego portu w celach militarnych (obronność), b) chęć rozładowania napięć społecznych (zatrudnienie bezrobotnych), c) przyczyny ekonomiczne (nie wymienione <i>expresis verbis</i>), lecz możliwe do wyinterpretowania z ostatniego zdania tekstu. Za każda przyczynę 1 pkt . Maksymalnie łącznie 3 pkt .
40.	Niemcy byli właścicielami fabryk i kopalń, zasiadali też w ich zarządach, a nawet w zarządach kopalń nie należących do nich (tylko np. do rządu).
41.	Autor tekstu starał się – wspólnie z innymi osobami – doprowadzić do polonizacji przemysłu śląskiego (ew. do przejścia w ręce polskie zarządu, a następnie także własności kopalń śląskich).
42.	Jeżeli zdający: a) podał, że władze państwowe nie chciały komplikować stosunków z Niemcami – 1 pkt , b) podkreślił <u>dodatkowo</u> , że stosunki z Niemcami na początku lat trzydziestych były szczególnie napięte – 1 pkt . Łącznie maksymalnie 2 pkt .
43.	Przykładowe wnioski: a) na ziemiach polskich nastąpił nierównomierny spadek śmiertelności niemowląt, b) największy spadek śmiertelności dokonał się w środkowej części państwa, (dawna Kongresówka) oraz w zachodniej i południowej części (dawny zabór pruski i austriacki), c) na ziemiach wschodnich (wcielonych dawnej do Imperium Rosyjskiego) śmiertelność nieznacznie wzrosła, d) świadczy to o postępie, który dokonał się na zachód od linii Bugu (w tzw. Polsce A), przy utrzymującym się jednocześnie niskim poziomie higieny na obszarze Kresów (tzw. Polska B), e) świadczy również o wzroście zamożności w zachodniej i środkowej części Polski przy niezmiennym poziomie życia na Kresach. Za każdy poprawny wniosek – 1 pkt , Łącznie maksymalnie 3 pkt .
44.	<u>Wniosek</u> może dotyczyć związku między wysokim poziomem śmiertelności niemowląt i wysokim poziomem analfabetyzmu. Za poprawnie sformułowany wniosek – 1 pkt . <u>Uzasadnienie</u> : wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia rośnie świadomość zagrożeń dla zdrowia i życia niemowląt, co owocuje lepszą opieką nad niemowlętami i obniża ich śmiertelność. Możliwe są również inne odpowiedzi, o ile są poprawne. Za poprawne uzasadnienie – 1 pkt . Łącznie maksymalnie 2 pkt .

45.	Odpowiedź powinna zawierać następujące elementy: a) dbałość państwa o oświatę, b) dostrzeganie rangi oświaty w niepodległym państwie, c) niemożność sprostania potrzebom materialnym w dziedzinie oświaty, d) docenianie ofiarności i wysiłku nauczycieli, e) próby wynagrodzenia ich trudu sposobami innymi niż finansowe (Krzyż Zasługi). Za ocenę z użyciem jednego argumentu – 1 pkt , za pełną ocenę z użyciem trzech argumentów – 3 pkt .
46.	Lista problemów społecznych może zawierać następujące pozycje: a) głód ziemi na wsi, b) bezrobocie, c) niski poziom wykształcenia – lub wysoki poziom analfabetyzmu, d) brak wystarczającej ilości szkół i nauczycieli, e) niski poziom higieny (przynajmniej w niektórych częściach państwa). Możliwe są również inne odpowiedzi, o ile są one zgodne z prawdą historyczną. Za każdy poprawnie podany problem – 1 pkt . Maksymalnie – 3 pkt .